

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla dr. Hargitai Emil ügyvéd (ügyvéd címe) által képviselt I. rendű felperes (I. rendű felperes címe) és a II. rendű felperes (II. rendű felperes címe) felpereseknek, a Nehéz-Posony Ügyvédi Iroda (ügyvédi iroda címe) által képviselt I. rendű alperes(I. r. alperes címe) és dr. Nyerges Zsolt ügyvéd (ügyvéd címe) által képviselt II. rendű alperes (II.rendű alperes címe) , a IV. rendű alperes (IV.rendű alperes címe) és az V. rendű alperes (V. rendű alperes címe) alperesek ellen tisztességtelen piaci magatartás megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2007. március 9. napján kelt 11.G.41.916/2006/4. számú ítélete ellen a felperesek által benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felpereseket, hogy személyenként fizessenek meg 15 napon belül az I. rendű alperesnek 10.000,- (Tízezer) Ft másodfokú költséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a Budapest Önkormányzat közműtársaságainak és fogyasztóinak hetilapjában, a ... című lap 2000. március 2-i számában az I. rendű alperes ügyvezetője „Reflexió a M. nevében megjelent nyilatkozatra” címmel egy újságcikket jelentetett meg. A cikk végén valamennyi alperes szerepelt aláíróként.

A cikk többek között az alábbi kijelentéseket tartalmazza:

„Napjainkra voltaképpen a szakmában két nagyobb vállalhatatlan szolgáltató maradt, amelyek közül az egyik a M. finanszírozásában döntő részt vállaló F. Rt”.

„Mintegy 10 éve sem a hőtermelői, sem a fogyasztói oldalon semmiféle érdemi fejlesztés nem történt.”

„A F. Rt. az elmúlt évek során képtelen volt a belső megújulásra, érdemi javulást nyilvánvalóan csak a privatizáció hozhat. Addig is marad a feszültségkeltés, álproblémák és álmegoldások mint eszköz arra, hogy a M-t mint monolitikus fedőszervet összetartsák.”

„A F. Rt. menedzsmentjén és a M. fizetett alkalmazottain mi nem kívánjuk a port elverni, ők erre szocializálódtak, így gondolkodnak és így is fognak gondolkodni mindaddig, amíg a fővárosi távfűtésben a jelenlegi áldatlan helyzet fennáll. Az alapkérdés ugyanis az, hogy kell-e a F. és ilyen F. kell-e?”

A nyilatkozat aláíróiként feltüntetett II-V. rendű alperesi társaságoktól az I. rendű alperes ügyvezetője a cikk közlésére előzetesen sem szóbeli, sem írásbeli felhatalmazást nem kapott. Velük az I. rendű alperes ügyvezetője, sem a cikk megjelenését, sem annak tartalmát, sem előre, sem utólag nem egyezett. Jelen per során a II., a IV. és az V. rendű alperesek a 14/A/7. számú beadványban akként nyilatkoztak, hogy annak ellenére, hogy társaságaik nem adtak felhatalmazást az I. rendű alperesnek a cikk megírására, illetve a cikk alá társaságaik nevének írására, a cikkben foglalt állításokkal, kijelentésekkel egyetértének.

A III. rendű alperes ilyen tartalmú nyilatkozatot nem tett.

A felperesek keresetüket 2000. szeptember 1. napján nyújtották be a Fővárosi Bírósághoz, pontosított keresetükben annak megállapítását kérték, hogy az alperesek megsértették mindkét felperes vonatkozásában a Ptk. 78. §-át, valamint a II. rendű felperes vonatkozásában a 1996. évi LVII. törvény (Tpvt.) 3. §-át is. Kérték, hogy bíróság tiltsa el az alpereseket a további jogsértéstől, kötelezze őket saját költségükön elégtételt adó nyilatkozat közzétételére és szabjon ki velük szemben bírságot.

Arra hivatkoztak, hogy a keresetlevélben megjelölt, sérelmezett alperesi kijelentések valótlan tényállítást tartalmaznak mindkét felperesre nézve.

Az alperesek ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték.

Az elsőfokú bíróság a 2001. november 14-én kelt 25.G.76.017/2000/17. számú ítéletében megállapította, hogy az I., a II., a IV. és az V. rendű alperesek jogsértést követtek el amikor nyilatkozatukban a felperesekre sérelmes megállapításokat tettek. Kötelezte ezen alpereseket, hogy a jogerős ítélet rendelkező részét tegyék közzé a lapban. Ezt meghaladóan a felperesek keresetét elutasította.

Az I. rendű alperes fellebbezése folytán indult másodfokú eljárásban a Legfelsőbb Bíróság a 2004. január 16. napján kelt Pf.IV.24.749/2002/3. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintve, fellebbezett részében az ítéletet hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot ebben a keretben újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasította; megállapította a peres felek másodfokú eljárásban felmerült költségeit. Határozata indokolásában rögzítette, hogy az elsőfokú bíróság nem tisztázta kellően a tényállást. A megismételt eljárás vonatkozásában előírta, hogy fel kell hívni a felpereseket annak részletezésére, hogy a közleményben támadott mondatok vonatkozásában külön-külön mit sérelmeznek, és ezen állítások alátámasztására terjesszék elő

bizonyítékaikat. A keresetpontosítás, az arra tett alperesi ellenkérelem ismeretében és a szükséghez képest lefolytatott bizonyítási eljárás alapján tud megalapozott döntést hozni az elsőfokú bíróság.

Az új eljárásban a felperesek keresetüket pontosították azzal, hogy a bíróság kiszabására vonatkozó igényüket már nem tartották fenn. Pontosított kereseti kérelmük értelmében az a kijelentés, hogy „napjainkra voltaképpen a szakmában két nagyobb vállalhatatlan szolgáltató maradt, amelyek közül az egyik a M. finanszírozásában döntő részt vállaló F. Rt.", a II. rendű felperesre nézve sértő, valótlan tényállítást tartalmaz, amely szerint az ország legnagyobb távhőszolgáltató gazdálkodó szervezete „vállalhatatlan” szolgáltatónak minősül a „szakmában”. Ugyanezen kijelentés az I. rendű felperes vonatkozásában azt a valós tényt tünteti fel hamis színben, hogy a valóban a II. rendű felperes által finanszírozott I. rendű felperes csak egy fedőszervezet, amelynek önálló véleménye nincs, kizárólag a II. rendű felperes szócsöveként funkcionál.

A cikknek az a kitétele, amely szerint „mintegy tíz éve sem hőtermelői, sem a fogyasztói oldalon semmiféle érdemi fejlesztés nem történt”, a II. rendű felperesre nézve jogsértő tényállítást tartalmaz, amelynek valósága esetén a II. rendű alperes mint szolgáltató rendszer már összeomlott volna.

Az a kijelentés, amely szerint a F. Rt. az elmúlt évek során „képtelen volt a belső megújulásra” szintén valótlan tényállítás, az az utalás pedig, hogy a II. rendű felperes az, aki feszültséget kelt és álproblémákat, illetőleg álmegoldásokat kínál a piacon azért, hogy az I. rendű felperest mint „monolitikus fedőszervet” fent tudja tartani, szintén valótlan és a II. rendű felperes jogainak sérelmével jár.

Az idézett mondat azon tényállítása, hogy az I. rendű felperes egy „monolitikus fedőszervezet” szintén minden alapot nélkülöző valótlan tényállítás, mivel a jelzős szerkezet mindkét eleme hamis. Végül a cikk azon kijelentése, amely szerint a II. rendű felperes menedzsmentje, illetve az I. rendű felperes fizetett alkalmazottjai erre szocializálódtak, és mindaddig így fognak gondolkodni, amíg a fővárosi távfűtésben a jelenlegi áldatlan helyzet fennáll; illetve annak megkérdőjelezése, hogy egyáltalán szükség van-e a II. rendű felperesre, illetve ilyen formában van-e rá szükség, mindkét felperesi társaság jogait sértő valótlan tényállítást tartalmaz. Azt sugallja, hogy a felperesek munkavállalói a piacgazdaságtól idegen nézeteket valló emberek gyülekezete. Az utolsó mondat azért is sérelmes, mert álláspontjuk szerint a konkurens cégek a szakma képviselői által olvasott szaklapban nem vethetik fel a versenytársuk piacon szereplésének további lehetőségét ilyen formában és ilyen megfogalmazásban. A cikk szóhasználata és következtetései a felperesek lejáratására alkalmas. Ennek érdekében tesz valótlan és sommás megállapításokat.

Az I. rendű alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperesek perköltségben való marasztalását kérte. Álláspontja szerint a sérelmezett cikk nem tartalmaz valótlan tényállításokat a felperesekre nézve. Az I. rendű alperes abban csak az értékítéletét fejtette ki a felperesekről, a sérelmezett mondatok egyike sem tartalmaz tényállítást, mindegyik az I. rendű alperes véleményét fogalmazza meg. Erre utalnak a „vállalhatatlan”, „érdemi”, valamint a „áldatlan” jelzők is. A

véleményalkotás az I. rendű alperes alkotmányos joga, és mint ilyen, nem korlátozható.

A II., IV. és V. rendű alperesek csatlakozva az I. rendű alperes védekezéséhez a kereset elutasítását kérték.

A III. rendű alperes szintén a kereset elutasítását kérte azzal, hogy a cikk megjelentetéséhez sem előzetesen, sem utólag nem járult hozzá, az abban foglaltakkal nem ért egyet.

Az elsőfokú bíróság a 2005. december 12. napján kelt 11.G.40.212/2004/28. számú ítéletében a felperesek keresetét elutasította, és kötelezte az I. és a II. rendű felpereseket egyetemlegesen az I. rendű alperes részére 40.000,- Ft, a II., IV. és V. rendű alperesek részére együttesen 20.000,- Ft perköltség megfizetésére.

A felperesek fellebbezése folytán indult másodfokú eljárásban a Fővárosi Ítéltábla 2006. március 7. napján kelt 14.Gf.40.065/2006/2. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 252. § (2) bekezdés alapján hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította arra tekintettel, hogy az elsőfokú bíróság nem állapította meg az V. rendű alperes személyében az elsőfokú eljárás alatt bekövetkezett jogutódlás tényét, mivel azt az V. rendű alperes nem jelentette be. Az elsőfokú bíróság ítélete ezért olyan V. rendű alperest tartalmaz, aki a megismételt eljárásban már nem létezett. A megismételt eljárás vonatkozásában a jogutódlással kapcsolatos eljárás lefolytatására utasította az elsőfokú bíróságot.

A megismételt eljárásban a peres felek érdemben fenntartották jognyilatkozataikat.

Az elsőfokú bíróság a jogutódlás megállapítását követően a 2007. március 9. napján kelt 11.G.41.916/2006/4. számú ítéletében az I. és a II. rendű felperesek keresetét elutasította. Kötelezte az I. és a II. rendű felperest egyetemlegesen, hogy fizessenek meg 15 napon belül az I. rendű alperesnek 60.500,- Ft, valamint a II., a IV. és az V. rendű alpereseknek együttesen 24.000,- Ft perköltséget.

Ítélete indokolásában rögzítette, hogy a cikket kizárólag az I. rendű alperes tette közzé, így annak tartalmáért kizárólag ő felel. A többi alperes felelősségét nem alapozza meg a hozzájárulásuk nélkül megjelent cikk közzététele után, a már folyamatban lévő perben tett azon nyilatkozatuk, hogy annak tartalmával egyetértenek.

Megállapította továbbá, hogy a felperesek III. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetének elutasítása - fellebbezés hiányában - jogerőre emelkedett. A további alperesek vonatkozásában azonban figyelemmel a Pp. 52. § (1) bekezdésére és 51. § a) pontjára, nem emelkedett jogerőre az őket marasztaló elsőfokú ítélet, mert rájuk az I. rendű alperes fellebbezése kihatott.

Az elsőfokú bíróság a kereset érdemben történő elbírálása során az I. rendű alperes álláspontját fogadta el. Eszerint a felperesek keresetében sérelmezett mondatok az I. rendű alperesnek a véleményét fogalmazzák meg, és egyik mondat sem tartalmaz

a felperesekre valótlán, illetve az I. rendű felperesre vonatkozó sértő tényállítást. Az a jelző, mely szerint a II. rendű felperes „vállalhatatlan” akkor sem ütközik a Tptv. 3. §-ába, ha valótlán, mivel alkalmatlan arra, hogy a II. rendű felperes jóhírnevét sértse, illetve veszélyeztesse. Az a mondat pedig, hogy „mintegy 10 éve sem hőtermelői, sem a fogyasztói oldalon semmiféle érdemi fejlesztés nem történt, szintén nem alkalmas a jogsértés megállapítására, mivel az „érdemi” kifejezés az I. rendű alperes szubjektív értékítéletére utal. A „belső megújulás” „érdemi javulás” úgyszintén olyan szubjektív fogalmak, amelyek értékítéletet hordoznak és valótlanságuk esetén sem alkalmasak a jóhírnév megsértésére vagy veszélyeztetésére. Ugyanez vonatkozik a „áldatlan” jelzőre is, így nem áll fenn a Tptv. 3. §-ában írt törvényi tényállás két konjunktív feltétele, amely szerint valótlán tény állításával vagy híresztelésével, valamint valós tény hamis színben való feltüntetésével, úgyszintén egyéb magatartással tilos a versenytárs jóhírnevét vagy hitelképességét sérteni, illetőleg veszélyeztetni.

Ezt követően megállapította az elsőfokú bíróság, hogy az a kijelentés, hogy „...a M.-t mint monolitikus fedőszervet ...” pedig nem alkalmas a Ptk. 78. § (2) bekezdésében meghatározott jogsértés megállapítására az I. rendű felperes sérelmére, mivel önmagában ez a kifejezés nem tekinthető sértőnek.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperesek nyújtottak be fellebbezést, amelyben érdemben annak megváltoztatásával a kereseti kérelemnek megfelelő határozat hozatalát, és az alperesek perköltségben való egyetemleges marasztalását kérték. Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság ítélete jogszabálysértő és megalapozatlan. A Ptk. 75. § (2) bekezdése, 78. § (1) és (2) bekezdései alapján álláspontjuk szerint a keresetlevélben megjelölt nyilatkozat lényegében azt sugallja az olvasók számára, hogy az I. rendű felperest a II. rendű felperes tartja fenn, mivel a finanszírozásában döntő részt vállal, és az I. rendű felperes valójában nem más mint egy monolitikus fedőszervezet, amely csak arra szolgál, hogy a távfűtést végző szervezetek között feszültséget keltsen, továbbá álproblémákat és álmegoldásokat gerjesszen, amely eszközök alkalmasak arra, hogy az I. rendű felperest mint monolitikus fedőszervezetet összetartsák. A cikkben az alperesek azt állították, hogy a felperesek alkalmatlanok a feladataik ellátására és kérdésessé tették, hogy egyáltalán szükség van-e a II. rendű felperesre, mint az alperesek potenciális versenytárs cégére, illetve a szakmának és a fogyasztóknak ilyen II. rendű felperes kell-e.

Álláspontjuk szerint a sérelmezett alperesi nyilatkozat meghaladja az egyszerű véleménynyilvánítást, továbbá stílusában és kérdésfeltevésében alkalmas arra, hogy a felperesek vonatkozásában a Ptk. 78. § (2) bekezdését sértse, továbbá a II. rendű felperes vonatkozásában - a versenytársi minőségre figyelemmel - egyidejűleg megsértse a Tptv. 3. §-át is. Hivatkozott a bírói gyakorlatra, amely szerint a véleménynyilvánítás is lehet sértő, ha minden ténybeli alapot nélkülözve tartalmaz elmarasztaló értékítéletet, avagy indokolatlanul bántó, sértő vagy lealázó; e körben két eseti döntésre is hivatkozott.

Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte, annak helyes indokai alapján.

A II., IV. és V. rendű alperesek fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztettek elő.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, és helytálló az abból levont jogi következtetése is.

A felperesek fellebbezésükben érdemben fenntartották az elsőfokú eljárásban előadott álláspontjukat, melyet - megítélésük szerint - alátámasztanak a fellebbezésben hivatkozott, a Ptk. 78. §-a kapcsán kialakult bírói gyakorlatot tükröző eseti döntések is.

A BH 1993/89. számú döntésében a Legfelsőbb Bíróság úgy foglalt állást, hogy a vélemény, a bírálat, az értékítélet akkor jogsértő, ha valótlan tényállítást tartalmaz, a valóságot hamis színben tünteti fel, vagy kifejezésmódjában indokolatlanul bántó, lealázó.

A BH 2003/407. számon közzétett döntésében a Legfelsőbb Bíróság azt emelte ki, hogy a vélemény-nyilvánítás is lehet sértő, ha minden ténybeli alapot nélkülözve tartalmaz elmarasztaló értékítéletet, vagy indokolatlanul bántó, sértő, lealázó.

Elsődlegesen rögzíti a Fővárosi Ítéltábla, hogy osztotta az elsőfokú bíróság ítéletben kifejtett álláspontját, amely szerint a pontosított keresetben megjelölt mondatok nem tényállítások, hanem megfogalmazásukból, a használt jelzőkből adódóan az I. rendű alperes szubjektív értékítéletét fejezik ki.

Az elsőfokú bíróság helytálló jogi okfejtését támasztja alá a másodfokú bíróság megítélése szerint az is, hogy a pontosított keresetben megjelölt, sérelmezett mondatok a cikkben nem alkotnak összefüggő szöveget, így azon kijelentés után, hogy "napjainkra voltaképpen a szakmában két nagyobb vállalhatatlan szolgáltató maradt, amelyek közül az egyik a M.finanszírozásában döntő részt vállaló F. Rt.", a cikk adatokat és tényeket közöl. Így kifejti, hogy a hazai mezőnyben a legnagyobb hőszűrőséggel, a legnagyobb hőkoncentrációval, mindezeknek megfelelően a legjobb műszaki, gazdasági adottságokkal rendelkező budapesti távhőrendszerek árai hogyan viszonyulnak a gázbázisú egyedi és központi fűtésekhez, továbbá beszámol a II. rendű felperes adózott eredményének alakulásáról. Ezekből, a felperes által nem vitatott, és a per tárgyává nem tett adatokból vonja le azután a cikk további részében a sérelmezett következtetéseit.

Jelen esetben ezért nem beszélhetünk arról, hogy minden ténybeli alapot nélkülözve tartalmazna az alperesi vélemény-nyilvánítás a felpereseket sértő értékítéletet. Ugyanakkor a cikk hangvétele a másodfokú bíróság álláspontja szerint sem tekinthető indokolatlanul bántónak vagy lealázónak, amely a hivatkozott bírói gyakorlat értelmében, önmagában is a jóhírnév sérelmét eredményezné.

Az I. rendű alperes cikkében közzétett értékítélete egy gazdasági tárgyú véleménynek minősül, amely - ha mint jelen esetben is, indokolatlanul sértő kitételeket nem tartalmaz - személyhez fűződő jogot nem sért.

Egységes a bírói gyakorlat abban a kérdésben is, hogy a jóhírnevet nem sértő gazdasági tárgyú vélemény helyessége a személyhez fűződő jog megsértésének

megállapítása iránti perben nem vizsgálható (Legfelsőbb Bíróság Pfv.22.805/1998/4.).

A versenytársak között érvényesíthető, a Tpvt. 3. §-ában megfogalmazott jóhírnév-sértés lényegét tekintve azonosan fogalmaz a Ptk. 78. § (2) bekezdésével azzal, hogy a Tpvt.-ben is példálózó módon kiemelt, konkrét magatartások: a valós tény állítása vagy híresztelése, valamint valós tény hamis színben való feltüntetése nem alkotnak zárt kört, egyéb magatartás is tilalom alá esik, ha annak következtében megvalósul a jóhírnév, a hitelképesség sérelme vagy veszélyeztetettsége.

Helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság az ítéletében, hogy az I. rendű alperes magatartása - lényegében a Ptk. 78. §-ára alapított igénnyel egyező okokból - a versenytársnak minősülő II. rendű felperes sérelmére nem valósítja meg a Tpvt. 3. §-ában tiltott jóhírnév-sértést sem.

A versenytörvény kommentárjában kifejtettek szerint a hírnévsértés tilalmának célja az, hogy a piacon ne lehessen a versenytárs személyére, vagy az általa nyújtott szolgáltatásra vonatkozó inkorrekt információ terjesztésével tisztességtelenül előnyre szert tenni.

Az előzőekben kifejtettek szerint a cikk sérelmezett mondataiban inkorrekt információ nincs.

Nem beszélhetünk valós tény hamis színben való feltüntetéséről a cikkben abban az értelemben sem, hogy a valós tény a tényleges jelentését elvesztette volna, más, esetleg éppen a valósággal ellentétes jelentéstartalmat nyert volna.

Végül a másodfokú bíróság álláspontja szerint sem valósult meg a fentiekben túli egyéb jóhírnév-sértő magatartás, mert a cikk megjelentetése és annak tartalma - egyezően az elsőfokú bíróság helytálló mérlegelésen alapuló álláspontjával - az I. rendű alperes gazdasági kérdésben kifejtett vélemény-nyilvánítása.

Rögzíti a másodfokú bíróság, hogy a felperesek jogi képviselője a fellebbezést mindegyik alperes tekintetében előterjesztette, azonban a fellebbezés a II., a IV. és az V. rendű alperesek vonatkozásában a keresetet elutasító döntés tekintetében nem tartalmazott arra vonatkozó érvelést, hogy az ő esetükben azt mennyiben tartja megalapozatlannak.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján - a fellebbezésben foglaltakra tekintettel kiegészített indokolással - hagyta helyben.

A fellebbezés nem vezetett eredményre, ezért a másodfokú bíróság a Pp. 239. §-a szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felpereseket az I. rendű alperes ügyvédi munkadíjból álló másodfokú költségének a megfizetésére. Annak mértékét a meg nem határozható pertárgyértékre figyelemmel a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdései alapján állapította meg azzal, hogy a munkadíj az általános forgalmi adót tartalmazza.

A II., IV. és V. rendű alperesek a másodfokú eljárásban fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztettek elő, költségük nem merült fel, ezért ebben a kérdésben a másodfokú bíróságnak határoznia nem kellett.

Budapest, 2007. október 5. napján

álírkásné dr. Míka Ágnes sk.
a tanács elnöke

. Tibold Ágnes sk.
előadó bíró
A kiadmány hitelélül:

Dr. Kurucz Zsuzsánna sk.
bíró

bírósnági tisztviselő